

№ 5. P. 108-120; 5. Bordeianu G.-D., Radu F., Urban V., Octavian A. Digital Challenges Brought by Financial Reporting in 2022–SAF-T (Standard Audit File for Taxation). *Economy Transdisciplinarity Cognition*. 2022. Vol. 25.2. P. 23-28; 6. Schäffer U., Brueckner L. Rollenspezifische Kompetenzprofile für das Controlling der Zukunft. *Controlling & Management Review*. 2019. №63(7). С. 14-30.

Руденко С. В., канд. екон. наук, доцент
Кліндухова К.Ю., Нижня А.С., здобувачі вищої освіти ступеня бакалавр
Державний біотехнологічний університет, Україна

Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою аграрних підприємств: погляд на принципи, методологію та методіку

В умовах військової агресії російської федерації та її вторгнення на територію України, коли війна спричинила окупацію частини територій, руйнування сільськогосподарської інфраструктури, мобілізацію робочої сили та дефіцит ресурсів, порушення ланцюгів постачання, блокування експорту тощо, мінімізації ризиків діяльності та досягнення стану економічної безпеки аграрних підприємств є запорукою продовольчої безпеки країни, внеском у стабільність економіки держави, поповнення її бюджету, стійкого соціального розвитку.

Обліково-аналітичну систему аграрних підприємств доцільно розглядати як сукупність елементів, які взаємодіють між собою і дозволяють здійснювати збір, обробку, реєстрацію та аналіз всіх видів інформації, що надходить із зовнішніх та внутрішніх джерел. Основою обліково-аналітичної системи є інформація [1]. У свою чергу, обліково-аналітичне забезпечення дозволяє вчасно виявляти та управляти ризиками, пов'язаними зі змінами в економічному середовищі, такими як зміни законодавства, коливання цін на сільськогосподарську продукцію тощо. Через систематичний аналіз фінансових показників, обліково-аналітичне забезпечення допомагає у плануванні стратегічного розвитку аграрних підприємств.

У сучасних умовах ключовими принципами обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою аграрних підприємств, на наш погляд, повинні бути наступні: 1) достовірність інформації, що дасть змогу формувати інформацію, яка відповідає вимогам стандартів обліку та аналізу і зменшить ризик прийняття необґрунтованих рішень; 2) цілісність та комплексність, тобто здійснення систематичного та всебічного аналізу господарських, фінансових, соціальних та інших показників для отримання повного розуміння стану економічної безпеки підприємств; 3) адаптивність до змін, тобто здатність швидко підлаштовувати обліково-аналітичне забезпечення до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства, включаючи зміни в законодавстві, економічних умовах та технологічному прогресі; 4) інтегрованість з управлінськими процесами – взаємодія обліково-аналітичного забезпечення з усіма рівнями управління підприємством для ефективного прийняття управлінських рішень; 5) використання сучасних технологій, а саме

застосування інноваційних інформаційних технологій та програмного забезпечення для автоматизації обліку та аналізу даних; б) систематичність та постійний моніторинг економічної безпеки та можливих загроз.

Варто звернути увагу на позицію Василішина С.І., щодо методології обліково-аналітичного забезпечення управління ризиками в системі економічної безпеки, яка, на нашу думку, є ключовим елементом всієї системи інформаційного забезпечення управління економічною безпекою. Вона, на думку науковця, має враховувати низку вихідних положень, серед яких: урахування специфіки функціонування підприємств окремих галузей національної економіки і дослідження її впливу на методологію бухгалтерського обліку, аналізу та контролю у цілому; визначення інституційних передумов системи бухгалтерського обліку в контексті управління економічною безпекою з огляду на міжнародну і національну практику; обґрунтування методології формування архітектури системи обліково-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою бізнес-структур; виокремлення інформаційної безпеки як складової частини економічної безпеки та організаційних регламентів її захисту; запровадження діагностики економічної безпеки на основі економетричного моделювання та прогнозування економічних явищ і процесів; розроблення методичних підходів до зміцнення економічної безпеки підприємств на основі стратегічного аналізу [2].

Поряд з зазначеними вище методологічними засадами доцільним є окреслення підходів до сучасних методика обліку та аналізу в управлінні економічною безпекою аграрних підприємств, які включають: 1) системний підхід, який дозволяє розглядати підприємство як комплексну систему, в якій взаємодіють різні елементи та підсистеми і дозволяє оцінювати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на економічну безпеку підприємства; 2) інтегрований підхід до ризик-орієнтованого обліку, який передбачає використання інтегрованої системи обліку ризиків, яка враховує фінансові, економічні, соціальні та екологічні аспекти діяльності підприємства, що дозволяє виявляти, оцінювати та управляти ризиками, що можуть загрожувати економічній безпеці підприємства; 3) використання комплексу показників, тобто для аналізу економічної безпеки використовуються різноманітні показники, які враховують фінансові, економічні, соціальні та екологічні аспекти діяльності підприємства, що дозволяє отримати повну картину стану економічної безпеки та виявити потенційні проблеми та загрози; 4) аналіз ринкових та галузевих тенденцій, що дозволяє визначити потенційні можливості та загрози для підприємства і допомагає розробити ефективні стратегії розвитку та управління ризиками; 5) використання інформаційних технологій, що дозволяє автоматизувати процеси обліку та аналізу в системі управління економічною безпекою.

Таким чином, формування раціонального та ефективного обліково-аналітичного забезпечення є важливим елементом управління економічною безпекою аграрних підприємств, існує необхідність постійного його розвитку і адаптації до змін зовнішнього та внутрішнього середовища господарювання, зокрема з врахуванням викликів воєнного часу.

Список використаних джерел:

1. Бірченко Н.О., Руденко С.В., Ряснянська А.М. Обліково-аналітичне забезпечення фінансової безпеки аграрних підприємств. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2022. Вип. 13. С. 191-197. 2. Василішин С.І. Ризики економічної безпеки в системі обліково-аналітичного забезпечення управління підприємствами. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. 3(2). С. 178-183.

**Сарахман О.М., канд. екон. наук, доцент,
Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна**

Кредитні збитки банків – основні вимоги МСФЗ 9

Банки України ведуть бухгалтерський облік та складають, фінансову звітність згідно з вимогами Міжнародних стандартів фінансової звітності, подають та оприлюднюють фінансову звітність відповідно до норм законодавства України і [1]. Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку 24 липня 2014 року опублікувала остаточну редакцію нового Міжнародного стандарту фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» (далі - МСФЗ 9), який є обов'язковим до застосування з 01 січня 2018 року та замінює Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» (далі - МСБО 39) [2].

Зміни в МСФЗ 9 стосуються принципам оцінки кредитних ризиків - перехід до нової моделі оцінки збитків – моделі очікуваних збитків, що вимагає визнання знецінення як за фінансовими активами, так і за зобов'язаннями, починаючи з дати первісного визнання, та передбачає 3 стадії знецінення [5].

Основний принцип моделі «очікуваних збитків» полягає в відображенні загальної картини погіршення або покращення кредитної якості фінансових інструментів. Сума очікуваних кредитних збитків, яка визнається у вигляді оціночного резерву, залежить від ступеню погіршення кредитної якості після первісного визнання.

Очікувані кредитні збитки мають відображати: об'єктивну та зважену за ймовірністю суму, визначену шляхом оцінки певного діапазону можливих результатів, часову вартість грошей, обґрунтовано необхідну та підтверджену інформацію про минулі події, поточні умови та прогнози майбутніх економічних умов, що може бути одержана без надмірних витрат або зусиль станом на звітну дату.

Суб'єкту господарювання необхідно проаналізувати фінансові активи та існуючі фінансові зобов'язання, за якими потрібно буде оцінювати очікувані збитки та визнавати резерв, а саме: розробити моделі оцінки очікуваних збитків за кожним видом фінансових активів та фінансових зобов'язань; враховувати історичну, поточну та прогнозну інформацію (включно з макроекономічними даними) що призведе до більш раннього визнання кредитних збитків, оскільки